

В ПАМЕТ НА СВЕТИ АНАСТАСИЙ СИНАИТ, ПАТРИАРХ АНТИОХИЙСКИ

В тридесет и петата година от царуването на император Юстиниан Велики (царувал от 527 г. до 565 г.), след кончината на Антиохийския патриарх Домн Младши (управлял патриаршеската катедра от 546 г. до 560 г.), на патриаршеския престол встъпил Анастасий, наречен Синаит поради това, че бил взет за светителската Катедра от Синайската планина.

През това време в Църквата започвали смутове по повод на неблагочестивото мъдруване на някои личности относно Божествената Христова плът, а именно – че по време на пребиваването на Спасителя сред хората до Неговите доброволни страдания, плътта Му сякаш не била изпитвала страдания, не се подчинявала на природните потребности и едва ли не нашият Господ Иисус Христос приемал храна и питие допреди страданията и възкресението Си по същия начин, както Той вкусвал, когато се явявал на апостолите Си, след възкресението (към такива мисли се придържали така наричаните еретици автардокеи, от гр. "нетленни", отрасъл на ерестта на монофизитите). Това нечестиво мъдруване се зародило в Константинопол. Подробно за него е написано в житието на свети Св. Евтихий, патриарх Константинополски.

Към това еретическо мъдруване отначало се присъединил и съблазненият от еретиците император Юстиниан (но после той изоставил тази ерес), който и искал да издигне това еретическо учение в догмат на вярата. Вследствие на това в църквата настанало такова голямо объркване, че бил свален от

ЖИТИЯ НА СВЕТИИТЕ

патриаршеския престол патриарх Евтихий, който се възпротивил на ереста.

Всички, които поради незнанието си се колебаели дали да приемат това учение, или не, чакали съвет и указания от анти-охийския патриарх Анастасий Синаит, тъй като свети Анастасий бил мъж твърде запознат с Божественото Писание, твърд в изповядването на православната вяра и свят по живот. Еретиците положили всички усилия, за да привлекат свети Анастасий на своя страна, с надеждата, че ако той е благосклонен към тяхното учение, всички православни ще последват примера му. С тази цел те се обърнали за помощ към царя, но не постигнали успех, тъй като свети Анастасий писмено изобличил царя за неговата заблуда. Също така той изпратил свои пастирски послания и по всички Сирийски области до духовенството и миряните, като ги поучавал да се пазят от споменатата ерес. Освен това в Антиохия той ежедневно поучавал в църквите, като повтарял апостолското наставление: „който ви благовестеше нещо по-друго от това, що ние ви благовестихме, анатема да бъде” (Гал. 1:8).

Като научил за всичко това, император Юстиниан се разгневил срещу светейшия патриарх и поискал да го свали от престола, както и Константинополския патриарх Евтихий, но изведнъж почувствал, че се приближава смъртта му и се отказал от намерението си. Умирайки, царят се покаял за ереста и написал в завещанието си патриарх Евтихий да бъде върнат от заточението на своята катедра. Така Юстиниан умрял в разкаяние и бил причислен към благочестивите царе; а в Църквата отново се въздворил мир.

След смъртта на Юстиниан управлението на държавата приел неговият племенник, Иустин Младши (Иустин II царувал от 565 г. по 578 г.). Подучен от еретиците, той свалил от Антиохийския престол Божия архиерей Анастасий Синаит, като хвърлил върху него несправедливи обвинения. Така най-напред свети Анастасий бил

ЖИТИЯ НА СВЕТИИТЕ

обвиняван в това, че не пазел църковните пари и ги разхищавал напразно; после в това, че е злословил за царя, като отвърнал на зададения му въпрос, защо не пази църковното имущество, така: :за да не го вземе всемирният пагубник Иустин." Дори добавили, че когато Анастасий заел антиохийския престол, Иустин завеждал при чичо си царските палати и очаквал от Анастасий подарък. Но свети Анастасий не му дал нищо, като справедливо разсъдил, че не е добре да се дава злато за получаването на духовен сан, който не със злато се придобива, но се дава по благодатта на Светия Дух. Оттогава Иустин започнал да се гневи на Анастасий. А когато след смъртта на чичо си той приел управлението на държавата, започнал да търси обвинения срещу в нищо невинния светител Анастасий и, като се възползвал от лъжливите обвинения, го свалил от престола. След като Анастасий бил низвергнат, на Антиохийския патриаршески престол бил назначен, против неговата воля, игуменът на фаранската лавра Григорий, мъж също преукрасен с благочестие, споменаван с похвали в Лимонария на светейшия иерусалимски патриарх Софроний.

След смъртта на този Григорий блаженият Анастасий Синаит след двадесет и три годишно пребиваване в изгнание при царуването на император Маврикий, отново бил върнат на антиохийския патриаршески престол (Святой Анастасий Синаит управлявал патриаршеската катедра от 561 г. до 572 г., а след това от 596 г. до 601 г.).

По това време папа на Рим бил свети Григорий Велики, наречен Двоеслов, или Събеседник. Този светец пребивавал в най-искрено духовно общение с блажения Анастасий, като бил в преписка с него. Когато светият папа Григорий чул, че Анастасий се е върнал на престола си, незадавно, сърадвайки се на неговото възвръщане, изпратил до него послание, в което му написал следното:

– Слава в небесата Богу, на земята да бъде мир и радост, тъй като пълноводната река, която някога изостави антиохийската

ЖИТИЯ НА СВЕТИИТЕ

камениста почва, сега отново се завърна в руслото си и напоява долините, през които протича.

В друго писмо той отново говори:

- Ти ми съобщаваши, свети отче, че ако би било възможно, ти би искал да водиш разговора с мен без хартия и перо и съжалеяваш, че за това пречи твърде голямото разстояние между изтока и запада. Но аз говоря истината, че и на хартията твоята мисъл води разговор с мен като че без хартия. От думите на твоя разговор аз виждам твоята любов към мен и ние, съединени по благодатта на Всесилния Бог, чрез съюза на любовта, не сме разделени от разстоянието. Защо би искал да имаш позлатени гълъбови крила, като вече ги имаш? Защото тези крила са любовта към Бога и ближния. На тези крила възлита светата Църква, с тях тя превъзхожда всичко земно. Ако ти, свети отче, нямаше тези крила, то не би прелитал до мен с такава любов в писмата. И тъй, умолявам те, моли се за мен, немощния, та чрез твоите молитви Господ по-скоро да ме освободи от толкова големите бедствия и вълнения (причинявани на Рим от лангобардите) и да ни доведе до пристанището на вечния покой. Аз с благодарност приех твоите добри благопожелания, които ти, човеко Божий, понеже си смирен духом, изрази към мен, и относно които казваши: какво може да даде ницията освен това, което принадлежи на ницията? Но ако ти не бе направил себе си нищ духом, то не биха били толкова щедри твоите благословии. Всесилният Бог да те защити под Своя Покров от всякакво зло. И тъй като твоят живот е твърде важен за всички добри хора, то само след като изминат много години, да те пресели Всевишният във вечните обители на небесното отечество.

От това послание на свети Григорий, папа Римски, до блажения Анастасий, патриарх Антиохийски, става очевидна взаимната любов на двамата в Светия Дух и едновременно в това послание се свидетелства за благочестието и светия живот на Анастасий.

ЖИТИЯ НА СВЕТИИТЕ

Блаженият Атанасий, проживял шест години след възвръщантето си на престола, се представил на Господа в четиринадесетата година от царствването на император Маврикий.

След този св. Анастасий Синаит встъпил друг Анастасий, но вече без името Синаит (Анастасий II управлял антиохийския патриархат от 602 г. до 610 г.). Той бил убит от юдеите по време на управлението на императора-гонител на християните Фока (Император Фока царувал от 602 г. до 610 г.), и бил почитан от вярващите като Христов мъченик.

Следва да отбележим, че е имало двама Анастасия с името "Синаит". Първият – този антиохийски патриарх, който се представил при царуването на император Маврикий, и другият – игумен на Синайската планина, който починал при царуването на император Ираклий (царувал от 610 г. до 641 г.) – приемник на гонителя Фока, който убил Маврикий.

В тези времена имало и други преподобни отци с името Анастасий, които се прославили с добродетелен живот, но не били Синаити, като този Анастасий, който встъпил на патриаршеския престол в Антиохия след Анастасий Синаит, и бил убит от юдеите.

Освен това в Лимонаре в 48-ма и 49-та глави се споменава авва Анастасий, който бил ключар на живоносния Гроб и на църквата Възкресение Христа Бога нашего.

© Жития на светиите, преведени на български език от църковно-славянския текст на Чети-минеите ("Четъи-Минеи") на св. Димитрий Ростовски.